

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 5 ส.ค. 2556	21	7324	5

รอยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๓

ตามรอย

“เจ้าฟ้ามหาราชชีวิต”

เมืองเชียงใหม่

ใน การปกครองระบบเจ้าฟ้าเชียงตุงอันมีพระมหากษัตริย์หรือ
เจ้ามหาราชชีวิต เป็นประมุขสูงสุด ทำหน้าที่ดูแลไพร่ฟ้า
ประชานันั้น กลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ถูกสืบทอดต่อมา
ในเชื้อสายของราชวงศ์ที่เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ในหัวเมืองอันเป็น
อาณานิคมของล้านนานั้นเคยมีการปกครองด้วยระบบกษัตริย์ ซึ่งเป็น
เสมือนศูนย์รวมจิตใจของคนชาวเมืองมาช้านาน ไม่ว่าจะเป็นเชียงใหม่
เชียงแสน เชียงตุง ลำพูน ลำปาง ซึ่งล้วนแล้วแต่เคยมีเจ้าผู้ครองนคร
ปกครองดูแลมาแล้วทั้งสิ้น

กล่าวเฉพาะเชียงตุงนั้นมีประวัติความเป็นมาของเมืองอยู่ในยุค
สมัยใกล้เคียงกันกับเมือง “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” คือก่อตั้งเมื่อ
ประมาณ 800 ปีที่ผ่านมา ตามตำนานการสร้าง
เมืองเชียงตุงกล่าวว่า ครั้งหนึ่งได้เกิดเหตุการณ์
น้ำท่วมครั้งใหญ่ขึ้น ณ ริมฝั่งลำน้ำชีน แต่มีพระ
ดาบธูปหนึ่งนามว่า “ตุงคฤาญี” แสดงอภินิหาร
อธิษฐานให้น้ำที่ท่วมไหลออกไป เหลือไว้แต่
เพียงหนองน้ำใหญ่กลางใจเมือง ซึ่งในเวลาต่อ
มาหนองน้ำแห่งนี้ได้กลายเป็นที่มาของชื่อเมือง

กลุ่มภารกิจจัดหาหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

00194

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 5 ส.ค. 2556	21	7324	5

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 5 ส.ค. 2556	21	7324	5

ที่มีความรุ่งเรืองว่า “เชียงตุง” หรือ “เขมรัฐตุงคบุรี”

ในอดีตราชสำนักเชียงตุงมีความเกี่ยวพันอย่างแน่นแฟ้นกับอาณาจักรล้านนาเชียงใหม่ เพราะพงศาวดารเชียงตุง ระบุว่าเมื่อราว 800 ปีก่อน พญามังราย กษัตริย์ผู้ทรงสถาปนาอาณาจักรล้านนาได้ทรงจัดทัพมาขับไล่พวกลัวะซึ่งเป็นชนเผ่าดั้งเดิมที่มีอิทธิพลอยู่ในดินแดนแห่งนี้มาก่อน แล้วจึงส่งราชบุตรมาปกครองเมืองเชียงตุง ดังนั้นกษัตริย์ผู้ครองนครเชียงตุงในยุคต่อมาจึงสืบทอดเชื้อสายมาจากราชวงศ์มังราย ซึ่งกษัตริย์เชื้อสายราชวงศ์มังรายปกครองเมืองเชียงตุงมานานถึง 48 พระองค์

ความสัมพันธ์ของเจ้าฟ้าเชียงตุงกับเจ้าหลวงล้านนายังคงดำเนินต่อเนื่องเรื่อยมา โดยเฉพาะในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ราชสำนักเชียงตุงกับเชียงใหม่ มีความเกี่ยวข้องทางเครือญาติกันยิ่งขึ้นเมื่อมีราชตระกูลของทั้งสองฝ่ายทำการอภิเษกสมรสกัน เช่น เจ้าอินทนนท์ ราช

บุตรของเจ้าแก้วนารัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์สุดท้ายสมรสกับเจ้านางสุคันธา ราชธิดาของเจ้ารัตนะก้อนแก้วอินแถลง เจ้าฟ้าเชียงตุงและเจ้าหญิงทิพวรรณ ณ ลำปาง ทรงสมรสกับเจ้าพรหมลือ ราชบุตรของเจ้ารัตนะก้อนแก้วอินแถลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของราชตระกูลทั้งสองในอดีตที่ผ่านมาไม่เคยเลือนลงไปได้เลย

ยุครุ่งเรืองของการปกครองในระบบเจ้าฟ้าเชียงตุงถึงขีดสูงสุดเมื่อราว 150 ปีก่อน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 5 ส.ค. 2556	21	7324	5

ซึ่งอยู่ในรัชสมัยของเจ้ารัตนะก้อนแก้วอินแถลง ซึ่งพระองค์ทรงครองราชสมบัติอยู่ในช่วงที่มหาอำนาจทางยุโรปกำลังขยายอำนาจล่าอาณานิคมตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ของไทย เจ้าฟ้าของชาวเชียงตุงพระองค์นี้ทรงมีพระปรีชาสามารถและสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับเมืองเชียงตุงเป็นอย่างมาก

ในปี พ.ศ.2450 หลังจากที่พระองค์เสด็จกลับจากการประชุมร่วมกับอังกฤษที่ประเทศอินเดียแล้ว พระองค์ได้สร้างพระราชวังหลวง หรือ “หอหลวง” ด้วยสถาปัตยกรรมแบบอินเดียผสมกับยุโรปขึ้นเพื่อใช้เป็นที่ประทับ ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นหอหลวงที่ใหญ่โตและสง่างามยิ่ง แต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองการเมืองในพม่าเกิดความระส่ำ ระส่ำ เกิดความขัดแย้งและความสับสนในการเจรจาเรื่องเอกราชกับอังกฤษทำให้เชียงตุงและ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 5 ส.ค. 2556	21	7324	

รัฐฉานกลายเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพพม่า และรัฐบาลทหารเผด็จการพม่าต้องการรวมอำนาจการปกครองให้ขึ้นตรงกับพม่า ทำการขูดรากถอนโคนทำลายระบบเจ้าฟ้าในหัวเมืองต่างๆของพม่า ด้วยเหตุนี้พระราชวังหลวง หรือ หอหลวงเชียงตุง จึงถูกทุบทิ้งด้วยเหตุผลทางด้านการท่องเที่ยวที่พม่ากำลังจะเปิดประเทศออกสู่สายตาชาวโลก ซึ่งเหตุผลของการทุบทิ้งหอหลวงเมืองเชียงตุง เพียงเพราะพม่าต้องการพื้นที่ใช้สร้างโรงแรม

ราชสำนักเชียงตุงที่มีกษัตริย์สืบทอดราชบัลลังก์ต่อเนื่องยาวนานถึง 48 พระองค์นานกว่า 800 ปีก็ถึงกาลล่มสลาย ชาวไทขิ่นในเชียงตุงและชาวไทใหญ่ในรัฐฉานจึงมีฐานะเป็นชนกลุ่มน้อยและพลเมืองชั้นสอง ถูกปิดกั้นทางเสรีภาพทางการเมือง อย่างไรก็ตามด้วยความผูกพันต่อระบบกษัตริย์ที่ฝังรากลึกมายาวนานทำให้ชาวไทขิ่นแห่งเชียงตุงมีอาจแยกความเป็น “ป่าวและเจ้า” ออกจากวิถีชีวิตได้ ทุกๆปีในช่วงวันสงกรานต์บรรดาลูกหลานที่สืบเชื้อสายมาจากเจ้าผู้ครองนครจะทำการปักกวาดเช็ดถูภูบรจ่อริของเจ้าฟ้าเชียงตุงซึ่งตั้งอยู่กลางเมือง

ชัยบุญ สิงหา อายุ 60 ปี ซึ่งเป็นชาวบ้านเจียงจันในฐานะของผู้ถือกุญแจเข้าสู่สถานเจ้าฟ้าเชียงตุง ได้อนุญาตให้เราเข้าไปคารวะภูบรจ่อริของเจ้าฟ้าเชียงตุงซึ่งตั้งเรียงรายจำนวน 9 ภู คุณชัยบุญได้บอกเล่าเรื่องราวของเจ้าฟ้าเชียงตุงผ่านข้อความภาษาไทยที่ติดไว้ข้างแต่ละภู่ว่า

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 5 ส.ค. 2556	21	7324	

“สุสานของเจ้าฟ้าเชียงตุงที่นี้เป็นที่บรรจุอัฐิเฉพาะเจ้าฟ้าที่เป็นผู้ชายเท่านั้น องค์แรกเป็นของเจ้ามหาพนาน ประสูติเมื่อ วันเสาร์แรม 7 ค่ำเดือน 10 จ.ศ.1143 ครองราชย์เมื่อปี จ.ศ.1175 สวรรคตเมื่อปี จ.ศ.1219 ส่วนองค์ที่สองเป็นของเจ้ามหาพรหม ลูกชายของเจ้ามหาพนาน องค์ที่สามเป็นของเจ้าน้อยแก้ว ซึ่งประสูติเมื่อปี จ.ศ.1180 ครองราชย์ได้ปีเดียวเมื่อปี จ.ศ.1238 และสวรรคตในปี จ.ศ.1239 ภูมรจอุรังคที่ 4 เป็นของเจ้าฟ้าเจียงแข็งหรือเจ้ากองโต ลูกชายของเจ้ามหาพนาน องค์ที่ 5 เป็นของเจ้ากองคำฟู ลูกชายของเจ้ากองโต ประสูติเมื่อปี จ.ศ.1236 ครองราชย์ในปี จ.ศ.1248 สวรรคตปี จ.ศ.1257 องค์ที่ 6 เป็นของเจ้ารัตนก้อนแก้วอินแถลง น้องเจ้ากองคำฟู เป็นผู้ที่สร้างขึ้นได้สวยงามซึ่งสร้างโดยช่างชาวอินเดีย องค์ที่ 7 เป็นของเจ้ากองโต ลูกของเจ้ารัตนก้อนแก้ว ซึ่งถูกยิงเสียชีวิต องค์ที่ 8 เจ้าพรหมลือ น้องเจ้ากองโต ส่วนองค์สุดท้ายเป็นของเจ้าจายหลง ซึ่งเป็นเจ้าฟ้าลำดับที่ 48 พระองค์สุดท้ายของราชวงศ์มังราย”

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่รัฐบาลพม่าได้เปิดเชียงตุงออกสู่สายตาคนภายนอกอีกครั้ง ทำให้เมืองแห่งนี้ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุด ในฐานะของดินแดนซึ่งครั้งหนึ่งเคยรุ่งเรืองไพบลูย์ด้วยระบบกษัตริย์ มีผู้คนจำนวนมากต่างใฝ่ฝันที่จะได้เดินทางเข้ามาเยือนเมืองแห่ง “อุดมคติ” ที่มั่งคั่งด้วยพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

เอกสารประกอบ

ธีรภาพ โลหิตกุล กว่าจะรู้ค่า คนไทในอนุภาคเนย์ สำนักพิมพ์
ประพันธ์สาส์น 2544

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th